



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 155/2019-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku a zo sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť advokáta [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, Dukelská 972/7 – 3, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 13/2017 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

Odôvodnenie:

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť advokáta [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 4 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Nt 13/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Podaním doručeným ústavnému súdu 1. augusta 2019 sťažovateľ svoju ústavnú sťažnosť doplnil.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola v zmysle čl. X ods. 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 zo 16. októbra 2019 (ďalej len „rozvrh“) s účinnosťou od 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v treťom senáte ústavného súdu v zložení Mojmir Mamojka (predseda senátu), Martin Vernarský a Peter Straka (sudca spravodajca).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej doplnenia vyplýva, že opatrením okresného súdu sp. zn. 3 Nt 13/2017 zo 7. septembra 2017 bol sťažovateľ ustanovený za obhajcu [REDAKOVANÉ] vo veci obnovy trestného konania sp. zn. 1 T 182/2015. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 Tos 9/2018 z 27. júna 2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. júla 2018, bola označená vec právoplatne skončená. Sťažovateľ 28. septembra 2018 doručil okresnému súdu návrh na priznanie trov právneho zastúpenia v zmysle § 553 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný

poriadok“). Keďže okresný súd o návrhu sťažovateľa nerozhodol v súlade s ustanovením § 553 ods. 3 Trestného poriadku v zákonom ustanovenej tridsaťdňovej lehote, sťažovateľ 15. februára 2019 podal v zmysle § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní. V odpovedi z 19. februára 2019 predseda okresného súdu vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa ako dôvodnú. Okresný súd rozhodol o uplatňovanom nároku sťažovateľa 19. februára 2019.

4. Podľa sťažovateľa nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní v časti rozhodovania o odmene advokáta boli porušené ním označené práva, pričom v odôvodnení ústavnej sťažnosti bližšie argumentoval:

„Právne a skutkovo predmet rozhodovania patrí do štandardnej a najjednoduchšej rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, pričom požiadavka rýchlosti konania je obzvlášť naliehavá a zákonom daná tridsať dňovou lehotou na rozhodnutie. Sám zákonodarca výslovne a striktne upravil lehotu súdu na rozhodnutia v tejto otázke... Ústavný súd vo viacerých nálezocho konštatuje, že obdobné konania a rozhodnutia možno zaradiť k štandardnej agende všeobecného súdnictva, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Mám za to, že tu neexistuje jediná okolnosť v mojom správaní ako účastníka, ktorou by som prispel k zbytočným prieťahom v konaní. Ako som uviedol návrh som podal 26.09.2018. Po pol roku absolútnej nečinnosti som dňa 15.02.2019 podal opodstatnenú sťažnosť na prieťahy. Súd až po tejto vo veci začal vôbec konať.

... Zásah do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu vidím v tom, že Okresný súd Prievidza pri rozhodovaní o odmene advokáta ústavne neakceptovateľným spôsobom mi maril nadobudnúť majetok - peniaze.

... Mám za to, že už samo o sebe spôsobenie prieťahov v súdnom konaní vyústilo do porušenia práva vlastníť majetok.

... O návrhu nebolo rozhodnuté v zákonom stanovenej lehote a to i napriek viacerým požiadavkám zo strany účastníka. Počas celej doby konania som bol v právnej neistote, a to len pre nečinnosť súdu. Nárok na finančné zadosťučinenie odôvodňujem najmä dĺžkou obdobia, počas ktorej okresný súd nerozhodol o mojom návrhu, nedodržaním zákonnej lehoty na rozhodnutie, neposkytnutím nápravy zo strany predsedu okresného súdu, a nedôvodným zadržiavaním príjmu za moju už vykonanú prácu.

Mám zato, že vzhľadom na dĺžku konania vo vzťahu k jednoduchosti veci a druhu agendy, jeho priebeh, obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj okolnosť, že sťažovateľ svojim správaním neprispel k zbytočným preťahom v predmetnom konaní a tiež dôvod a účel návrhu, mieru zavinenia okresného súdu na vzniknutých preťahoch v posudzovanom konaní sa domnievam, že primerané zadosťučinenie by malo byť 2 000 €.“

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol o nej nálezom tak, že vysloví porušenie jeho v záhlaví označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prizná mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 € a náhradu trov konania v sume 415,52 €.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

10. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní v časti rozhodovania o návrhu na priznanie trov právneho zastúpenia.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

14. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

15. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

III.

Právne posúdenie vecí ústavným súdom

III.A K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

16. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

17. Podľa svojej ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v danom prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde].

18. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

19. Zo samotnej ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie začalo 28. septembra 2018 doručením návrhu sťažovateľa na priznanie trov právneho zastúpenia okresnému súdu. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že okresný súd o uvedenom návrhu rozhodol uznesením č. k. 3 Nt 13/2017-58 z 19. februára 2019 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), ktorým sťažovateľovi priznal odmenu a režijný paušál v sume 297,97 €. Uznesenie okresného súdu bolo doručené sťažovateľovi 21. februára 2019, pričom sťažovateľ nevyužil možnosť podať proti tomuto rozhodnutiu do troch pracovných dní (t. j. do 26. februára 2019) sťažnosť. Napadnuté konanie teda skončilo doručením uznesenia okresného súdu sťažovateľovi. Sťažovateľ sa napriek tomu na ústavný súd obrátil so svojou sťažnosťou doručenou 14. marca 2019 (podanou na poštovú prepravu 11. marca 2019), t. j. v čase, keď porušenie označených práv na všeobecnom súde, ktoré označil za účastníka konania, už netrvalo a konanie o jeho sťažnosti pred ústavným súdom nebolo spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu

k základnému právu zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy a k právu zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, a pretože sťažovateľ sa v predmetnej veci domáhal ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v čase, keď v označenom konaní pred okresným súdom namietané porušenie označených práv už netrvalo, a teda bola odstránená jeho právna neistota, pripadalo do úvahy odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.

Právne posúdenie veci ústavným súdom

III.B K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 13 ods. 4 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu

21. Vo vzťahu k namietanému porušeniu sťažovateľovho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že sťažnosť aj v tejto časti bolo potrebné odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti, pretože sťažovateľ namietal porušenie týchto práv v súvislosti s namietaným porušením svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V okolnostiach prípadu sťažovateľa ani nemožno hovoriť o zásahu do práva vlastníť majetok či práva pokojne užívať svoj majetok, keďže okresný súd označeným uznesením sťažovateľovi odmenu priznal, i keď nie v sume ním požadovanej. V prípade nespokojnosti sťažovateľa s výškou okresným súdom priznanej odmeny mal sťažovateľ k dispozícii opravný prostriedok – sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom, ktorý však nevyužil, čo je dôvodom

na odmietnutie sťažnosti v tejto časti aj pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie [§ 132 ods. 1 v spojení s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu